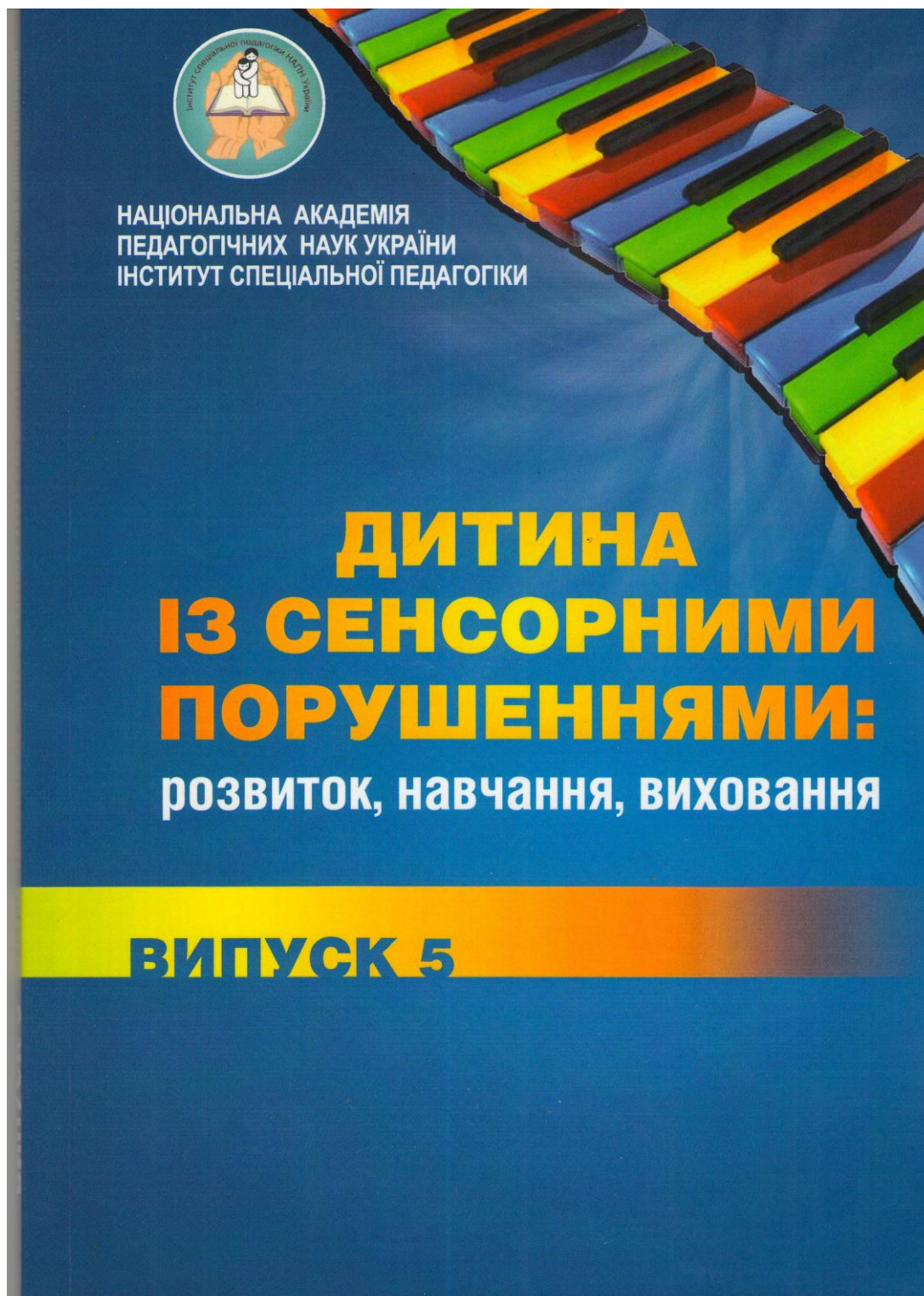

Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання.
Випуск 5

ISSN 2313-4542

УДК 376.3.053.2
ББК 74.30я431
Д 49

ISSN 2313-4542

**ДИТИНА ІЗ СЕНСОРНИМИ ПОРУШЕННЯМИ:
РОЗВИТОК, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ
Збірник наукових праць**

Схвалено рішенням вченої ради Інституту спеціальної педагогіки
НАПН України (протокол № 4 від 7 квітня 2014 року)

Видається з 2012 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації,
серія КВ № 19494-9294 ПР від 16.10.2012

ЗАСНОВНИКИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
лабораторія сурдопедагогіки
лабораторія тифлопедагогіки

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
04060, Київ, вул. М.Берлінського, 9
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України
тел.: (044) 440-42-92

© Усі права захищено. Жодна частина, елемент, ідея, композиційний підхід цього видання не можуть бути копіюваними чи відтвореними в будь-якій формі і будь-якими засобами без письмового дозволу видавця.

За достовірність фактів, дат, назв і правильність цитування відповідають автори.

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати матеріали та може не поділяти точки зору авторів публікацій. За достовірність фактів, цитат та інших відомостей відповідають автори публікацій.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Колупаєва Алла Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Заступник головного редактора:

Литовченко Світлана Віталіївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Бех Іван Дмитрович, доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України;

Засенко В'ячеслав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України;

Сак Тамара Василівна, доктор психологічних наук, професор;

Кульбіда Світлана Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор

Таранченко Оксана Миколаївна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник;

Хохліна Олена Петрівна, доктор психологічних наук, професор;

Скрипник Тетяна Вікторівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник;

Супрун Микола Олексійович, доктор педагогічних наук, професор;

Кобильченко Вадим Володимирович, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник;

Мамічева Олена Володимирівна, доктор психологічних наук;

Форостян Ольга Іванівна, доктор педагогічних наук;

Вавіна Людмила Сергіївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник;

Шевченко Володимир Миколайович, кандидат педагогічних наук.

Віповідальний секретар:

Гудим Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Д 49 **Дитина із сенсорними порушеннями : розвиток, навчання, виховання :** зб. наук. праць: вип. 5. / за ред. Колупасової А. А. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
ISBN 978-966-189-318-3

Матеріали випуску висвітлюють актуальні проблеми сучасної сурдопедагогіки та тифлопедагогіки: діагностика порушень, організація комплексної допомоги дітям та їх родинам, зміст освіти та його реалізація у закладах різного типу, інноваційні педагогічні технології роботи з дітьми різного віку, історичні аспекти розвитку системи освіти дітей із сенсорними порушеннями.

Збірник адресований науковцям, викладачам вищих педагогічних закладів та інститутів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, педагогам, студентам педагогічних навчальних закладів, батькам дітей із сенсорними порушеннями, широкому колу читачів, зацікавлених проблемами сучасної сурдопедагогіки, тифлопедагогіки.

УДК 376.3.053.2
ББК 74.30я431

ISBN 978-966-189-318-3

© Інститут спеціальної педагогіки
НАПН України, 2014
© Лабораторія тифлопедагогіки, 2014
© Лабораторія сурдопедагогіки, 2014
© ТОВ «Імекс-ЛТД», 2014

ISSN 2313-4542

**DYTYNA IZ SENSORNYMY PORUSHENNIAMY:
ROZVYTOK, NAVCHANNIA, VYKHOVANNIA**

**A CHILD WITH SENSORY IMPAIRMENTS: DEVELOPMENT, TEACH-
ING, EDUCATION**

collected scientific works

Published since 2012

FOUNDER

**Institute of Special Pedagogy
the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine**

ISSN 2313-4542

**INTERNATIONAL IDENTIFIER FOR SERIALS
AND OTHER CONTINUING RESOURCES, IN THE ELECTRONIC AND
PRINT WORLD**

EDITORS' OFFICE

Address: Berlinskogo str. 9, Kyiv, 04060, Ukraine

Tel.: +38 (044) 440-42-92

© All rights reserved. No part, element, idea or layout of this publication may be copied or reproduced in any form and by any means.

The authors are responsible for the accuracy of facts, dates, names and correct citations.

The editorial board reserves the right to edit material and may not share the point of view of their authors. for the accuracy of facts, quotations and other information correspond to the authors of publications

EDITORIAL STAFF

Editor-in-chief

Alla KOLYPAIEVA (Ukraine), Doctor of Education, professor, Deputy Director for Research, Institute of Special Pedagogy NAPS of Ukraine

First deputy editor-in-chief

Svitlana Lytovchenko (Ukraine), Ph.D.

EDITORIAL BOARD MEMBERS

Ivan Bekh (Ukraine), Doctor of Psychology, professor, member of the NAPS of Ukraine

Vyacheslav ZASENKO (Ukraine), Doctor of Education, professor, associate member of the NAPS of Ukraine, Director of the Institute of Special Pedagogy NAPS of Ukraine

Tamara Sak (Ukraine), Doctor of Psychology, professor

Svitlana Kulbida (Ukraine), Doctor of Education, professor

Oksana Taranchenko (Ukraine), Doctor of Education, Senior Research Fellow

Olena Khokhlina (Ukraine) Doctor of Psychology, professor

Tetiana Skrypnyk (Ukraine) Doctor of Psychology, Senior Research Fellow

Mukola Suprun (Ukraine), Doctor of Education, professor

Vadim Kobylchenko (Ukraine) Doctor of Psychology, Senior Research Fellow

Olena Mamicheva (Ukraine) Doctor of Psychology

Olga Forostian Doctor of Education

Ludmyla Vavina (Ukraine), Ph.D., Senior Research Fellow

Volodymyr Shevchenko (Ukraine), Ph.D., Senior Research Fellow

Executive Editor:

Iryna Hudym (Ukraine), Ph.D., Senior Research Fellow

A Child With Sensory Impairments: Development, Teaching, Education : collected scientific works: Vol. 5 / eds. Kolupaeva A.A. — Kirovohrad : Imex Ltd., 2014. — 172 p.

Scientific articles in the collection represent the current problems of the education for children with hearing and vision impairment: diagnosis of disorders, organization of complex help to children and their families, the meaning of education and its implementation in schools of different types, innovative pedagogical technologies of work with children of all ages, historical aspects of the education system of children with sensory impairments.

The collection addressed to scientists, teachers of higher educational institutions and institutes for advanced training of teachers, teachers, students of pedagogical educational establishments, parents of children with sensory impairments, to the wide circle of readers, interested in the problems of modern ASL pedagogy and pedagogy of blind and visually impaired.

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ

Таранченко О.М. Періодизація становлення і розвитку національної системи освіти осіб з порушеннями слуху в Україні.	10
Кобильченко В.В. Особливості соціальної адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку у ранньому віці	27
Жук В.В., Литвинова В.В., Шевченко В.М., Таранченко О.М., Федоренко О.Ф. Розвиток системи дошкільної освіти дітей з порушеннями слуху в Україні: концептуальні підходи	37

МЕТОДИКА, ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

Жук В.В. Комплексний підхід в організації супроводу дітей з порушеннями слуху	49
Литвинова В.В. Побудова навчального процесу та розвиток слухового сприймання і мовлення в спеціальних навчальних закладах та в умовах інклюзивного навчання дітей з порушеннями слуху	61
Вавіна А.С. Спеціальна організація мовленнєво-розвивального середовища дошкільників з порушеннями зору.	71
Максименко Н.А. Трудова діяльність у природі дошкільників з порушеннями слуху	87
Федоренко О.Ф. Методичні пріоритети у корекційно-розвитковій роботі з дошкільниками зі зниженим слухом	96
Костенко Т.М. Розвивально-корекційна робота психолога з слабозорими дошкільниками з формування пізнавальної активності	104
Легкий О.М. Формування ігрової діяльності дошкільників з порушеннями зору у процесі трудового виховання.	133

ОСВІТА ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЗА КОРДОНОМ

Шевченко В.М. Реабілітація осіб з тяжкими порушеннями слуху (досвід Німеччини).	144
--	-----

БАТЬКАМ ЯК ПЕРШИМ ВЧИТЕЛЯМ

Гудим І.М. Пізнавальний розвиток дітей з порушеннями зору в умовах сім'ї.	155
Кондратенко С.В. Ігрова діяльність незрячої дитини раннього віку.	164
НАШІ АВТОРИ	171

CONTENT

THEORETICAL PROBLEMS

Oksana Taranchenko Period of Becoming and Development of The National System of Education of Persons With Hearing Impairment in Ukraine	9
Vadim Kobylchenko Features of social adaptation of children with violations of psychophysical development at early age	25
Valentyna Zhuk, Vira Lytvynova, Volodymyr Shevchenko, Oksana Taranchenko, Oksana Fedorenko The Development of Pre-School Education for Children with Hearing Impairment in Ukraine: Conceptual Approache	34

METHODS, PRACTICES

Valentyna Zhuk Systematic Approach in The Assistance for Children With Hearing Impairment	46
Vira Lytvynova Construction of Educational Process and Development Auditory Perception and Speech Training Institutes, and in The Context of Inclusive Education Children With Hearing	58
Liudmyla Vavina Special Organization of Speech, Developmental Environment Preschool Children With Visual Impairments	67
Nina Maksymenko Nature Career in Preschool Children With Hearing Impairment	81
Oksana Fedorenko Methodical Advantages of Special Support Hearing Impaired Preschoolers	90
Tetiana Kostenko Training-Correction Psychologist with Visually Impaired Preschool Children on The Formation of Cognitive Activity	97
Oleh Lehkyi Formation of Gaming Activities Preschool Children With Visual Impairment in The Workplace Education	136

EDUCATION OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS WORLDWIDE

Volodymyr Shevchenko Rehabilitation of People With Severe Hearing Impairment (Experience of Germany)	146
---	-----

FOR PARENTS AS FIRST TEACHERS

Iryna Hudym Cognitive Development of Children with Visual Impairments in the Family	156
Svitlana Kondratenko Playing Activity of Blind Children	165